

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Qua ratione dici poßit, Spiritus sanctus diligit se seipso. cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

16.
Solutur ra-
tio Durand.

damento à nobis iam confutato *disp. 111. c. 2. n.* mirum actus notionalis non esse operationes intellectus, & voluntatis: sic enim manifeste sequeretur, nullum in illis includi respectum ad aliquid aliud, quam ad personam productam. Idem omnino sequeretur, si vera esset aliorum sententia, quam disputat. *112. etiam impugnauimus*, qui quamvis dicant actus notionales esse operationes voluntatis, & intellectus, addunt tamen, illas non esse intelligere, & diligere formaliter, ne has operationes in notionalibus includi. Sed quia, ut ibidem explicatum est, intellectio in dictione, & dilectio in spiratione formaliter includitur, addita tamen relatione productionis; necessario fit, ut actus notionalis ratione essentialis, quem includit in se, & quem relatione sua modo peculiari determinat, & modificatur, in res alias, quam in terminum productum feratur. Vnde etiam prouenit, ut actus notionalis ratione essentialis, quem continet, super ipsum principium reflecti possit. Sed quia, cum additur terminus in casu effectiuo denotatur actio notionalis peculiari illo modo modificas essentialis, non potest cuius personæ conuenire, sed illi tantum, quæ est principium illius; ideo non dicemus, Spiritus sanctus diligit se seipso; sicut dicimus, pater, & filius diligunt se Spiritu sancto. Hæc doctrina colligi videtur ex *Bona. in 2. disp. 32. a. 1. q. 1. ad penult. argum.* ex qua plene satisficit argumentis Durandi.

Bona. in 2. disp. 32. a. 1. q. 1. ad penult. argum.

17.

Solutur.

Pater, & Filius simul producant Spiritum sanctum, & diligunt ipsum.

Alij vero sic obiciunt, quamvis actus notionalis dicendi significatus hac voce, *dicitio*, ordinem habeat ad res dictas medio verbo: tamen dilectio notionalis proxime respicit res dilectas, non medio amore producto: quin potius prius origine dilectione notionali, ut origine & operatione, diliguntur res à Patre, & Filio, quam Spiritus sanctus producat. Ego vero hanc differentiam inter dilectionem, & dictionem intelligere nequeo: sicut enim dicitio non prius fertur in res dictas, quam in verbum, sed simul producit verbum dicendo. Itad, & in eo ut in termino actionis dicendo. cetera simul, quæ ad illius productionem per se conducunt: cur non idem de dilectione dicendum est, ut eadem simul dilectione producat Spiritus, neque prius intelligatur productio Spiritus sancti terminata ad res alias dilectas, quam ad ipsum Spiritum sanctum, qui simul est res dilecta & producta? Simul igitur Pater & Filius diligendo Spiritum sanctum producant, & producendo diligant ipsum, & in eo, ut in termino suæ dilectionis, res alias, quæ sunt illius productione per se comparantur. Et hac ratione in casu effectiuo fit illa denominatio: quia in termino producto includitur etiam ille spectus ad res alias dilectas, ut supra explicatum est.

CAPVT V.

Qua ratione dici possit, Spiritus sanctus diligit se, seipso.

18.
Spiritus s. se diligit amore essentiali non tamen notionali.

Nonnulli Thomistæ noluerunt concedere hanc propositionem, *Spiritus sanctus diligit se seipso*, tum quia denominatio illa in casu effectiuo tribui non potest Spiritui sancto tanquam termino producto per operationem, neque enim à seipso productus est; neque tanquam principio, quia principium dilectionis in Spiritu sancto est sua essentia, seu voluntas; ergo, quamvis dicere

ARTIC. II.

possemus, diligit se sua essentia, aut sua voluntate: tamen dici non potest, diligit se seipso. Placuit. *S. Th. hilominus doctrina S. Th. in 1. d. qu. 1. a. 2. ad. vi. c. Maslij in 1. qu. 35. a. proposit. 4. post coactionem respondentem questionem, qui putant distinctionem esse. Aut enim sermo est de notionali dilectione, & propositio negari debet, quia hæc dilectio non conuenit Spiritui sancto, ut omnibus compertum est: aut sermo est de essentiali, & concedenda est: tunc autem casus effectiuus, *seipso*, non denotat principium quo, quale est essentia, seu voluntas: sed principium, quod, nimirum personam: sic enim dicere consueuimus, Petrus intelligit aut fecit hoc vel illud seipso.*

Addit deinde S. Th. si ab actu dilectionis notionalis separaremus ordinem & relationem originis, ita ut sola remaneat dilectio secundum rationem dilectionis, dici optime posse, Spiritum sanctum se diligere dilectione non tantum essentiali, sed etiam personali. Ego vero non video, quo pacto ablata relatione originis manere posset dilectio, quæ non esset essentialis, quæ quamvis personæ Spiritus sancti conueniret, communis nihilominus omnibus esset. Quod Spiritus sanctus peculiari ratione dicitur amor, hoc solum contingit ratione relationis amoris producti: cumque verbum, diligere, ex se potius significet operationem voluntatis communem, & communiter non usurpetur pro notionali nisi aliquid addatur, absque vlla distinctione dici potest, Spiritus sanctus diligit seipso.

CAPVT IV.

An recte dici possit, Pater est sapiens, vel sapiens sapientia genita.

Existimauit aliquando Augustinus hanc propositionem veram esse, *pater est sapiens sapientia genita*, hoc est, filio. Ita docuit libro 83. *quæstio. 23.* sed postea melius sentiens sententiam mutauit. *1. libr. retract. cap. 20.* & aliis locis à nobis allegatis *disp. 142. cap. 11.* Eius retractationem merito amplectuntur Scholastici. *S. Th. in 1. d. 32. quæst. 2. art. 1. Bonau. art. 2. qu. 1. Scotus qu. 2. §. 48. secundam questionum, Capreolus qu. 1. art. 2. Gabriel qu. 1.* qui omnes cum concedant illam propositionem, de qua hæcenus disputatum est, *pater dicit se, & creaturas verbo suo*, hanc tamen, *pater est sapiens sapientia genita*; omnino negant. Eorum ratio est, quia cum, dicere, significet productionem; & sapientia genita, seu verbum sit terminus illius; verbi ter, qui est principium huius dictionis, & verbi recte potest denominari à verbo in casu effectiuo, iuxta ea, quæ paulo ante tradita sunt: at vero cum dicimus, esse sapientem, non significamus actionem, sed effectum formalem sapientie; quare cum Deus Pater sit sapiens sua essentia, non autem filio tanquam formas dici non potest, pater est sapiens sapientia genita.

Ceterum an dici possit, *pater sapiens sapientia genita*, videtur eadem ratio: nam verbum, *sapiens*, non effectum formalem, sed operationem significat. Nihilominus Scotus loco citato, & Gab. *quæst. 11. prima a. 3.* in fine negat hanc propositionem; quia sapere, sicut etiam intelligere, sumitur essentialiter: actus autem essentialis non respicit personam productam; quare ab illa persona, quæ dicitur intelligere & sapere, tanquam à termino actionis